

पूर्वांचल

Purwanchal National Daily

◆ वर्ष : २८ ◆ अद्यक्ष : २०९ ◆ पृष्ठ ४ ◆ बित्तमोडे ◆ विसं. २०८० असार २ गते शनिवार (Saturday, June 17, 2023) नेपाल सम्वत् १९४२ Web : www.purwanchaldaily.com ◆ मूल्य रु : ५/- भारतमा भार. : ४/-

४२ लाख ठगी, सहकारीका पूर्वव्यवस्थापक पक्काउ

इलाम, असार १। सहकारीको व्यवस्थापक रहेदा ४२ लाख ठगोको आरोपमा इलाम नगरपालिका-६ का वैदिनीय पोखेल पक्काउ परेका छन्।

सानिमाई चिया उत्पादन सहकारी संस्थाको पूर्वसिव तथा व्यवस्थापक रहेदा ४२ लाख ६३ हजार पाँच सय ३३ रुपैयाँ हिनामिन गरेको भन्दै पोखेलाई पक्काउ गरिएको हो।

सानिमाई सहकारी संस्थाको अध्यक्षले जिल्ला प्रहरी कायालय इलाममा उत्तरी दिप्पालि प्रहरीले पोखेलाई पक्काउ गरेको जिल्ला प्रहरी कायालय इलामका सूचना अधिकारी प्रवीप सुवेदीले जानकारी दिए। उनको अनुसार पोखेलाई नियन्त्रणमा लिएर अनुसन्धान भइरहेको छ।

सहकारी संस्थाले चिया उच्चोग समेत सञ्चालन गरेको छ। सोही उच्चोगको प्रश्नाधित चिया विक्रीका कममा रकम हिनामिन गरेको बताइएको छ। साथै लामो समयसम्म सहकारीमार्फत उच्चोगालाई हरियो चिया बेचेको किसानहरूको रकम समेत पाउन समस्या परेको थियो।

गत वर्षदेखि नै सो सहकारीमा रकम हिनामिन भएको भन्दै विरोध भएको थियो। त्यस्यता सहकारीले सञ्चालन गर्दै आएको चिया उच्चोग नयाँ व्यवस्थापनमा चल्दै आएको बताइएको छ।

विपद् कोषमा ६ अर्ब

भाषा, असार १। नेपाल सरकारको विपद् व्यवस्थापन कोषमा रु. ६ अर्ब रहेको छ।

उक्त कोषको रकम विपद्जन्य घटनाको उद्धार, अस्वासी बसोबास, खानान, आर्थिक सहायतालाई सञ्चालन खर्च हुनेछ।

तोकाएका बाहेको क्षेत्रमा यसको रकम खर्च गर्न नपाइने कानूनी व्यवस्था छ। कोषमा रहेको रु. ६ अर्ब तीन करोड १२ लाख १५ हजारमध्ये सबैभन्दा बढी प्रधानमन्त्री दैवीप्रकाप सहायता कोषमा रु. तीन अर्ब १० करोड ६७ लाख १७ हजार मौज्दात रहेको राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राथिकरणका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अनिल पोखरेलाले जानकारी दिए।

यस्तै विपद् व्यवस्थापन कोषमा रु. एक अर्ब ८१ करोड ८९ लाख ९० हजार छ। प्रोश विपद् व्यवस्थापन कोषमा रु. ५१ करोड ३२ लाख तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषमा रु. ५९ करोड २२ लाख ८८ हजार रकम रहेको जनाइएको छ।

यस्तैलाईको मनसुनमा रु. १२ लाख ५० हजार नागरिक प्रमाणित हुने अनुमान गरिएकाले सोही अनुसार विपद् प्रतिकार्य योजना बनाइ लागू गरिएको छ।

कुटपिट प्रकरण: सशस्त्रका इन्स्पेक्टरसहित दुई जवान निलम्बित

पार्ष मण्डल

भाषा, असार १। भाषापाल आफै सहकर्मीमाथि निघाउ कुटपिट गरी गर्ने सशस्त्र प्रहरीका इन्स्पेक्टर नम प्रधार राइसहित सशस्त्रका दुई जवान निलम्बनमा पोको छन्।

इन्स्पेक्टर राइसहित कुटपिट घटनामा संलग्न सशस्त्रका जवानहरू रामसुन्दर तामाड र जीवन वास्तोलाई निलम्बन गरी विभागीय कारबाही अधि बढाएको सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल मुख्यालयका प्रवक्ता तथा एसएसपी राजन्द्र खड्काले बताए। 'मुख्यालयले इन्स्पेक्टर राइको वारेमा दिजे गृह मन्त्रालयमा पत्र पठाएको थियो'- प्रवक्ता खड्काले भने- 'गृहले इन्स्पेक्टरलाई निलम्बन गरेर कारबाही अधि बढाएको छ। एआइजी नेतृत्वको छानविन समितिको टोली शनिवार घटनास्थल भाषा आउने जनाइएको छ। 'छानविन समितिको विद्युत भाषा आउने जनाइएको छ।

प्रतिवेदनको आधारमा कुटपिट घटनामा सलग्न सशस्त्रका कर्मचारीलाई ठूलै विभागीय कारबाही हुन्छ, त्यसमा कुनै पूर्वाधा नै छैन'- प्रवक्ता खड्काले भने।

जेठ २३ गते मंगलवार राति करिव साडे १० बजेको समयमा मेचीनगर नगरपालिका-५ स्थित नकलबन्दीमा सशस्त्र प्रहरी बल

नेपाल कोशी प्रदेश बराह वाहिनी सुनसरीले सादा पोशाकमा खटाएका इन्स्पेक्टर राइ, सशस्त्र जवानहरू तामाड र वास्तोलाले भारतपत्र कार्यालयको भन्ने दिव्यांगी खटिएका सशस्त्रका वरिष्ठ हवलदार पासाड तामाड, सशस्त्र प्रहरी हवलदारहरू गणेशबहादुर तामाड, रामबहादुर कार्की, सशस्त्र भाषा आउने जनाइएको छ।

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

गर्मीका कारण आँखाको रोग बढ्यो

भाषा, असार १। तराई मधेसमा तीन सातार्दिव बढको गर्मीका कारण महातरी जिल्लामा आँखा रोगीको संख्यामा वृद्धि भएको छ।

जलेश्वरस्थित आँखा तथा कान उपचार केन्द्रमा अनुसार अत्यधिक गर्मीका कारण आँखाका विरामीको संख्यामा तीन सातार्दिव प्रत्याशित रूपमा वृद्धि भएको छ। केन्द्रका प्रमुख दृष्टि विशेषज्ञ डा. वीरेन्द्रकुमार यादवले आहल

गर्मीका कारण आँखामा एलजी, आँखा पाक्ने, आँखा सुख्ना हुने, आँखा पाक्ने, आँखा चिलाउने, आँखा पोलेलगायत समस्या लिएर विरामी आउन थालेका जानकारी दिए। उनको अनुसार केन्द्रमा अहिले आ॒सतमा ७० जनसम्म आँखाका विरामी उपचारका लागि आउने गरेको छ।

डा. यादवले आँखामा हुने विभिन्न समस्याको प्रमुख कारणका रूपमा अत्यधिक गर्मी, गर्मीसँगै चल्ने तातो हावा, धुलो र धुवां रहेको बताए।

उनले यसबाट बच्न तराई मधेशलगायत गर्मी बढी हुने ठाउमा बस्ने सम्पूर्ण व्यक्तिलाई पूर्ण आँखा ढाक्ने चल्नमा प्रयोग गर्ने, पटक पटक सफा चिसो पानीले आँखा सफा गर्ने, अनावश्यक घरबाहिर निनिस्क्ने, निस्क्ने परे छाताको प्रयोग गर्न बताए। साथै उनले अहिले आँखाको समस्या हुन नदिन सैवेले अनिवार्य रूपमा हरियो सागापात, फलफूल बढी मात्रामा प्रयोग गर्न सल्लाह दिए।

फ्ल्याट भाडामा

कार्यालय तथा आवासका लागि व्यवस्थित फ्ल्याट भाडामा। सुरक्षित कम्पाउण्ड र पार्किङ्ग सहित। बाल्मीकि स्कूल बित्तमोडे छोज।
मो. ९८२३७२६९७९

लिचीको दाना

अदिक्केर बालकको मृत्यु

भाषा, असार १। सिन्धुलीमा घाँटीमा लिचीको दाना अदिक्केर एक बालकको मृत्यु भएको छ।

कमलामाई नगरपालिका-६ धुरावजारका तीन वर्षीय कियान तामाडको घाँटीमा लिचीको दाना अदिक्केर मृत्यु भएको हो। लिचीको दाना अदिक्केरपछि, राति नै उनलाई उपचारका लागि सिन्धुली अस्पताल लिपाएको थियो। जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी नायब उपरिक्कक चिरञ्जीवी दाहालले बालकको लिचीको दाना अदिक्केर

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

पढाइसँगै पुशपालनदेखि डागनफ्रुट खेतीसम्म

सुरेन्द्र भण्डारी

भाषा, असार १। भाषापाल कायालयको जिमिन संरक्षण नहुँदा अतिक्रमणको चेपेटामा छन्। कवितापय विचालयले आर्थिक अभावका कारण मालपोत समेत बुक्काउन संकरेको छैनन्।

तर, भाषापालको कमल-७मा रहेको सरस्वती माध्यमिक विचालयले भएको जिमिन संरक्षण गर्दै दिगो आर्थिक व्यवस्थापनका लागि खेती गरिरहेको पाइएको छ। प्रार्थिक शिक्षा समेत अध्ययन हुने यो विचालयले विचारीकै सहयोगमा पशुपालन समेत गरिरहेको छ। जहाँ मर्मा प्रजारोपी रोगोविरुद्ध उन्नत र स्थानीय जातका पशु पालेर मनरोपी आमदारी गरिरहेको प्रधानान्यापक रुपमानमा भएको छ।

२०१४ सालमा स्थापना भएको यो विचालयले आठ कडा क्षेत्रफलमा ड्रागनफ्रुट खेती गरेको छ भने १० कडा क्षेत्रफलमा सुपारी खेती गरेको छ। यो सम्म १० कडा क्षेत्रफलमा आँप लायतका फलफूल खेती गरेको छ। विचालयमा दीरो आमदारीको स्रोत जुटाउन एक हजार चार लाख ड्रागनफ्रुटका विस्त्रीरोपी रहेको र अहिले फल दिने अवस्थामा पुरोगो प्रधानान्यापक सुख्ताले बताए। आँप समेत फल शुरू गरेको तर अन्य सुपारी चार्हाँ र खरेको र रोपिएकाले त्यसलाई रेखेदेखिको कार्य भइरहेको उनको भनाइ छ। विचालयको जिमिन साठे ६ विगाह रहेको र अन्य जिमिन तान बाटो र अन्य गरिएको छ। जसका लागि छुटै एकाउना कर्मचारी सम्झौता गरिरहेको प्रधानान्यापक सुख्ताले बताए।

त्यस्तै विचालयको जिमिनमा तरकारी खेती समेत गर्ने गरिएको छ। तरकारी खेतीका लागि कोपी प्रदेश सरकारको सहयोगमा टानेल निर्माण गरिएको र गाउँपालिकाले समेत आर्थिक सहयोग गरेपछि वेने उत्पादन गर्ने विक्रीको छ। जसका लागि छुटै एकाउना कर्मचारी सम्झौता गरिरहेको प्रधानान्यापक सुख्ताले बताए।

विचालयले पशुपालनका रोग भएको छ। विचालयले आँखोगामा विचालयले आर्थिक विकासका सञ्चालनमा छन्।

कविता/गजल

गजल

केशव आचार्य

कृने मान्छे जब पुरे कुलको दास हुन्छ ।
बिस्तारै-बिस्तारै उस्को इज्जत खलास हुन्छ ।

ऋण काढेर जो मोजमस्तीमा रमाउँछ नि,
एकदिन उसको परिवारकै उठिबास हुन्छ ।

बिना परिश्रमको धनमा लालोबी हुन्छ जो,
भलादमी भैं देखिए पनि ऊ बदमास हुन्छ ।

आफूभित्र करतो मान्छे लुक्याछ चियाइहेर,
करतो छ- तिमो चरित्र खत: पर्दाफास हुन्छ ।

रूप राप्रो हुँदेमा सर्वत्र सुवास चल्छ नवानु,
राप्रो फुल्छ र पनि पलासको उपहास हुन्छ ।

तनलाई जस्तै मनलाई पनि सफा राख्नु,
बादल हटेपछि मात्र सफा आकाश हुन्छ ।

धन कमाउँ या गरिबी मै जीवन बिताउँ,
नविर्सौं हाम्रो मृत्यु हाम्रै आसपास हुन्छ ।

बिरामोड, क्षापा

मृत्यु कोरल्डैछु म

मृत्यु मेरो साथी
म मैंगे आएको आइ छ
१९९९ चैत्र २५ मा
जसै आएँ धर्मी माताको काखमा
सँगे आये पछ्याउँचै आयो
र जिन्दगीभर पछ्याउँदै रहयो ।

२०१० सालमा उसले मलाई
एक मुक्तका ठोक्को
लहरे खोकी बनेर
माफी माँ, गल्ती भयो भनेर
पचास-साठी भेटी चाडाँ
छोडी दियो
म रसाउँ खुब रमाएँ
सम्हँ साथी हो, माया माचो ।

राम्रे थियो मिलेकै थियो
फेरि बीस बर्षपछि
के लाग्यो कुन्नी के भयो
अर्को मुझकी छातीमा बजायो
म बर्ची ध्याकर-ध्याकर भैं
ज रमिता हेरिहयो ।

पन्च बर्षपछि
बल्ल तल्ल ऊ सँग सम्भोता भयो
पच्चीस हजार भेटी चाडाँ, छोडी दियो
मिलेकै थियो रमेकै थियो
आठ बर्षपछि फेरि ऊ रिसायो र
मेरा दुखी धुँडामा मुझकी बजायो
बर्चासम्म हल न चल भैं
ज मस्त हेरिहयो मलाई ।

त्यर्तै खे के रिस उठयो कुन्नी
फेरि के लहड चल्यो उसलाई
मेरो मुद्दै अक्रमण गन्यो
हृदय गति पच्चीस-तीसमा पुन्याएछ
यो पटक गरी
मलाई पाँचौं पटक पछायो
तर, आइज भने औट गरेन
मेरो होस खाइदिएछ
देखे अङ्ग लुलो बनाएछ
विचरा मेरा जहान, छोरा-छोरीहरू
लम्पसार परेर हात जोडेछन
उसलाई पनि काठमाडौं बुमाएछन
दुइँ-चार लाख दान भेटी चाडाएछन
उसको चित यति मै बुझेन्छ
मेरे रगत पनि अलिकति चाडाएछन
हुँदै गरोस् न त
पछि आजेल भन्नै विदा भएछ ।

कहिले आएर के-के माने हो
कति पटक बजार्ने हो मुडकी
कुन चाहिँ अग
बाँकी होला र छुन उसले
के-के बाँकी होला र
सँगे आएथ्या छायाँ भैं बनेर
पर्खी बसेछ, लिइ जान्छ भनेर
दुःख साथ्य दिइकन कष्ट कति हो
कहिले सँगे लाने हो पर्ने नहुने भो ।

- स्व. लोकनाथ शर्मा पोखरेल
इरौटार, इलाम

प्रस्तक समीक्षा

प्रदीप साप्कोटा

स्वतन्त्रपूर्वक आफ्ना भावहरु पोले
महत्वपूर्ण माध्यम हो- मुक्तक । सामान्यतः चार
हरफमा लेखिने यो कविताको एक छोटो प्रभेद
हो । चतुर्पार्श्वीमा लेखिने मुक्तकमा पहिलो र दोस्रो
पाँक्तिमा अनुप्रास स्वतन्त्र हुन्छ भने तेसो पाँक्तिमा
अनुप्रास स्वतन्त्र हुन्छ र अन्तिम चौथो हरफ
फेरे अनुप्रास मिल्ने हुन्पर्छ ।

भोजपुरका दिलीप योज्जन तामाङ अमेरिका
बस्छन् । तर, नेपाली भाषा साहित्यको शीर्षदिक्को
लाग्न एकदमै दर्ताचित भएर लाग्नापछ्न ।

साहित्यमा गीत, गजल, कविता र मुक्तकमा
विशेषता: उनको कलम चल्छ । फण्डे एक दर्जन
मुक्तक, कविता र गीत संग्रह प्रकाशित
गरिसकेका योजनका पछिलो मुक्तक संग्रह हो-
'आगमन' । व्यक्तिगत रूपले चितानु नभएका
मुक्तककार दिलीपको आगमन हात पन्यो । पहें र
कही लेखन मन लायो ।

आगमनभित्र उनका दुई सय ६९ वटा
मुक्तकहरु परेका छन् । यो मुक्तकहरु

विषयवस्तुको हिसाबसे हेर्दा विविधतायुक्त
देखिन्छन् । त्यहाँभित्र भएका मुक्तकरूपी फूलहरुमा
विविधताको छनक पाउन सकिन्छ । कतै
मायाप्रेम, प्रणयभाव, मिलन र प्रेममा उज्ज्वल
समर्पण भावको मिसावट देखिन्छ त कतै
विड्डोको पीडामा तर्हापिएको प्रेमिको व्यथा
उजागर भएको पाइन्छ । प्रेमभावको सुन्दर
अभियन्ति भक्तिको सुन्दर भक्ति हर पन्यो
परेका छन् । कतै जीवनलाई फूलसंग तुलना
गरिएको छ । सुख र दुख, हास्यो र अंशुको
सामाप्तो रूपमा जिन्दालाई बुक्त आग्रह
गरिएको छ ।

प्रेमका मीठा र न्याना वा छिटाहर्ले लछपै
भिजेका मुक्तकहरु पनि यहाँ समावेश गरिएका
छन् । प्रेमको आयतन नापेका मुक्तककार धोका
खानुपर्याको प्रेमिको भाव, खुशी हराउदाको
अनुभूति पनि आफ्नो मुक्तक माफकत दर्शाउँछन् ।

मनमा एउटा खुरी थियो, त्यो पनि सीसा कै टुट्यो
खुरी खोयो जीवनभरि, त्यो पनि बाटोमै छुट्यो ।
नहुदा जुन खुरी थियो, भएर पनि आज दुखी छ मन
जिउँदो हुँजेल त दुखी पीढा, खुशी मनमै फुट्यो ।

सरल भाषामा समाजका नकारात्मकाहरूले
बनाएका नरामा खाडलहरूलाई मुक्तकहरु मार्फत
औल्याउने प्रयास पनि भएको छ । वर्तमान समग्र
परिवेशलाई भित्रहरे ढाँगले केलाएर व्यय गरेका
छन् । उनका मुक्तकहरु यथार्थ धरातलमा दर्शिलो
दाँगे टेकेका छन् । समाजको विषय-परिस्थिति,
विशालता लगायतका विषयहरुको उठान पाइन्छ
आगमनमा । दिलीपको मुक्तकहरु यथार्थताको
वृद्धिका लागि आवाज उठाउने माननीय
जनप्रीतीनीधरूका चारित्र मुक्तकहरुमा उदाहोगे
परिएको छ । उनी मुक्तकमा लेखपढापा माझेहरू
पनि राजनीतिक पार्टीको भोक्ताको भएकोमा
आक्रोशित हुन्छन् । पुरस्कर र विद्यता पनि
चालिमा परेको मुक्तक सम्भर दुखी वनेका
मुक्तककार आरोप र प्रत्यारोपमा उत्तेहरूको
चिली उठाउँछन् ।

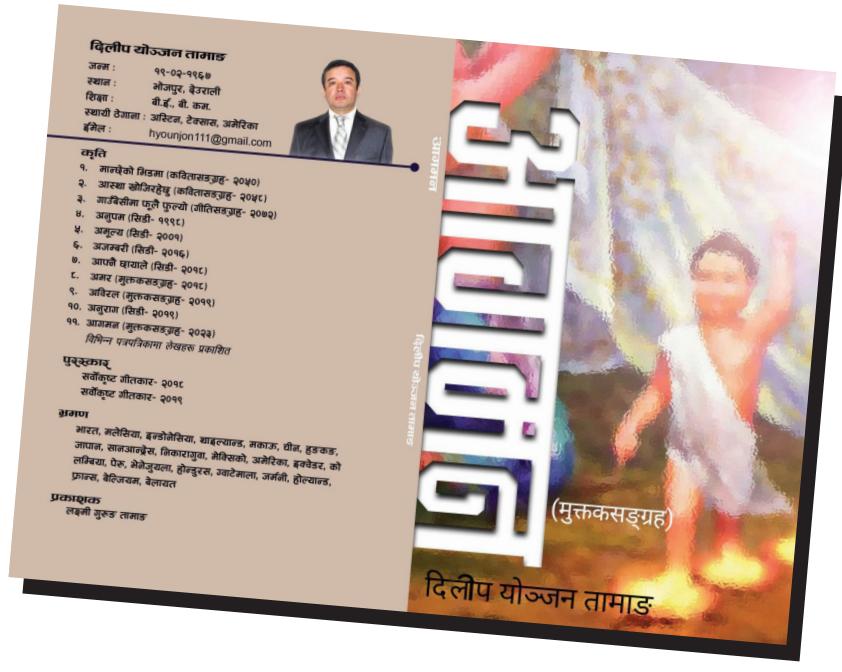
धर्म परिवर्तन गर्ने, धर्मको नाउँमा लुट्ने,
परम्परागत संस्कार र संस्कृति विपरीत लाने
कराहरु क्षम्य हन्न नसक्नेमा उनको मुक्तकको
जोड छ । विदेशीको पाउँमा शिरनत गरेर प्रणाम
गर्नेको आफ्नूलाई सबैभन्दा राट्रिवारी भनेकोमा
उनको आपाति छ । विदेशीको स्वार्थको लागि
उनीहरूके जुठापुरो खाएर देशलाई राट्रिवातको विषय
वर्मन गर्ने कुरा अक्षय हुने उनको तक छ । देश
नातावाद र कृपावादको दलदल र चंगुलमा फसेको
दुरा औल्याको छन् । सेतोलाई सेतो भन्न
नसक्नेहरु प्रति पनि जिउँदो हुँदैनहरूले आफ्नै
आत्मालाई पनि ढाँटेका हुँच्न । त्यस्तारु त
राष्ट्रप्रधारी हुँच्न । गदार हुँच्न । उनीहरूलाई
मारे पनि सजाय कम हुन्छ भद्रै वर्तमान
राजनीतिक नेतृत्वहरु प्रति उठाको व्यग प्रहार पनि
गरिएको छ जस्तै यहाँ होरै :

दिनदिनै देश र जनता ढाँट्दा, लाज शरम त लाग्नपनै,
दलाली गरी-गरी आफ्नै आत्मालाई आफै ढाँट्नुपर्ने
किन पाहीहरूको आत्मा सैदैन, आफ्नै आमा बैच्चा
देश दुखा मुदु पोल्दू, दलालहरूलाई जिउँदै गाइनुपर्ने ।

उनका मुक्तकहरुमा आशावादीता पनि अटेको
छ । त्यसैको त्याहार्ले उनी घब्घच्याउँच्नु मुक्तक
मार्फत सर्वाधारूलाई । स्वार्थको आहालमा
दुवेका हाम्रा नेताहरूलाई खबरदारी गर्न्छन् ।

विदेशीका सशब्द भाषा बोल्दू उनी
जोगी आए पनि कानै चिरेका भन्ने बुझेका उनले

आगमन मित्र भेटिएका दिलीप योज्जन

समयको विकृत राजनीतिक वेदिती देखा उनी
उक्समुक्स भएर बोल्दून । उनलाई दिक्क
बनाउँछ गरिबीले विद्यार्थी बन्नै गएका जनता र
स्वार्थी र सम्पति कमाउमा लाग्ने आप्ना नेता
देखेर ।

समाज, देश र जनताको हित राजनीतिको मुख्य
मक्कलहरु पनि उनको नेताहरू । राजनीतिलाई
कमाउ जागिर बनाउने नेताहरूसंग भोक्त चल्छ
उनलाई । भुट मार्फत फुट थोपदै गरेका नेताहरू
सधै जनतालाई ढाँट्ने हाम्रो देश । अनि देश र
जनताभन्ना आफ्नै स्वार्थको पोखरीमा दुखल्नी
मार्नै नेताहरू सम्भन्धन उनी र व्यग कर्दैन ।

राजनीति भनेको समाज परिवर्तन हो जागिर खानु होइन,
तलबमता चाहिए जागिर खाने हो, जनता ढाँट्नु होइन,
भोक्ताको जनताहरू मारेर पेट भन्नुभन्ना भोक्ते र भो
देश र जनता लुटेर, भ्रम मारेको योजमालीले व्याप्तु
होइन । राजनीतिक वेदिती देखा उनी

नातावाद र कृपावाद के मोजमस्ती छ यहाँ
जनताको जातातातै उजाइएको बस्ति छ यहाँ
दलाल र विचालीयाले चलाएको देश हो हजुर
यिनै अन्धा-बहिराहरू के सधै जवराजस्ती छ यहाँ ।

सँचै कविको मन वर्तमान समयको वेदिताले
उक्समुक्स भएर मुक्तकरूप मार्फत पोखिएको छ ।
उनले यहाँको व

